Demokrasinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- Demokrasi yalnızca seçimlerde oy vermek değildir; **ailede, okulda ve yakın çevrede** saygı, empati, iş birliği, herkesin fikrini dinleme ve kararları birlikte alma biçiminde yaşanır. Demokrasinin ilk öğrenildiği yer ailedir.
- Okulda sınıf başkanlığı seçimleri, sınıf kurallarının birlikte hazırlanması ve seçmeli derslerin öğrencilerce belirlenmesi katılım ilkesinin uygulamalarıdır. Söz kesmek, ayrımcılık yapmak, zorbalık, başkasının hakkını yok saymak ise **demokratik olmayan** davranışlardır.
- **Antidemokratik uygulamalar**; halkın yönetime katılmasını engeller, temel hak ve özgürlükleri kısıtlar, ayrımcılığı artırır ve toplumsal barışı bozar. Darbeler, ayrımcılık, basın ve ifade özgürlüğünün engellenmesi, savaş ve şiddet bunlara örnektir.
- Türkiye'de **27 Mayıs 1960** ve **12 Eylül 1980** askerî darbeleri demokratik düzeni kesintiye uğratmıştır: seçilmiş yöneticiler görevden alınmış, siyasi partiler kapatılmış, temel hak ve özgürlükler kısıtlanmıştır.
- **15 Temmuz 2016** darbe girişimi, meydanlara çıkan milletin ve devlet kurumlarının direnişiyle önlenmiştir. Bu gün **15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü** olarak anılır.
- Demokrasiyi korumak için **adalet, eşitlik ve özgürlük** değerlerine sahip çıkmak, hukukun üstünlüğüne ve millî iradeye saygı göstermek gerekir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. Aşağıdaki davranışlardan hangisi **demokratik** bir davranıştır?

A) Arkadaşının sözünü sürekli kesmek
B) Oyunda yalnızca yakın arkadaşlarına söz hakkı vermek
C) Aile tatilinin yerine birlikte konuşarak karar vermek
D) Farklı düşünen birini alaya almak

2. Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.
(…) Demokrasinin ilk öğrenildiği yer ailedir.
(…) Sınıf kurallarının birlikte hazırlanması katılım ilkesine uygundur.
(…) Darbeler halkın iradesini güçlendirir.
(…) Ayrımcılık toplumsal barışı olumsuz etkiler.

3 Zaman şeridinde soru işaretiyle (?) gösterilen olayları yazınız.

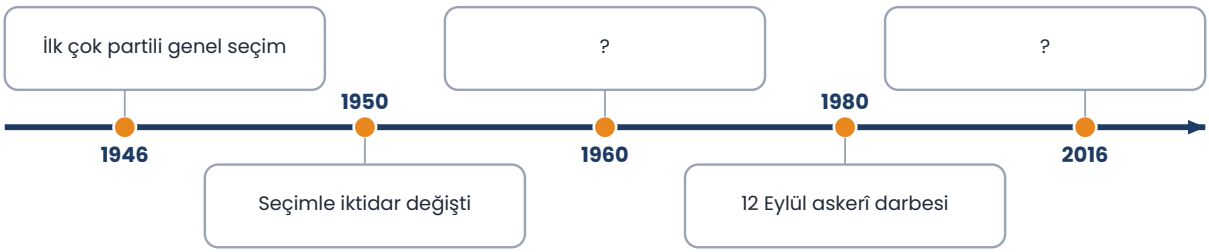

4 Okulda karşılaşılan aşağıdaki uygulamalardan hangisi katılım ilkesinin bir sonucu **değildir**?

A) Sınıf başkanlığı seçimi yapılması
B) Sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte hazırlanması
C) Seçmeli derslerin öğrencilerin tercihine göre belirlenmesi
D) Okul zilinin belirli saatlerde çalması

5 Aşağıdaki davranışları "demokratik" (D) ya da "demokratik değil" (DD) olarak işaretleyiniz.

(…) Grup çalışmasında herkesin fikrini dinlemek
(…) Bir öğrenciyi farklı şivesiyle konuştuğu için dışlamak
(…) Kardeşinin odasına izinsiz girip eşyalarını karıştırmak
(…) Mahalle toplantısında sırayla söz almak

6 15 Temmuz hangi adla anılmaktadır?

7 Antidemokratik uygulama ne demektir? Bir örnek veriniz.

8 Askerî darbelerin demokrasiye etkilerinden biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seçime katılım oranının artması
B) Seçilmiş yöneticilerin görevden alınması
C) Yeni partilerin serbestçe kurulması
D) Basın özgürlüğünün genişlemesi

9 Boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.
(eşitlik – özgürlük – adalet)
a) Herkesin temel hak ve özgürlüklerden eşit şekilde yararlanmasını sağlayan değer ..... dir.
b) Dil, din, cinsiyet farkı gözetilmeden herkesin aynı haklara sahip olması ..... dir.
c) Başkalarının haklarına zarar vermeden düşünceyi açıklayabilmek ..... tür.

10 Ailede demokrasinin yaşatılmasına yönelik iki davranış örneği yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki durumlarda demokrasinin hangi ilkesine aykırı davranıldığını yazınız.
a) Bir kulüp başkanının, kulübün bütün kararlarını üyelere danışmadan tek başına alması
b) Bir iş yerinde aynı işi yapan çalışanlardan kadınlara daha düşük ücret verilmesi
c) Bir yöneticinin, kendisini eleştiren yazıların yayımlanmasını yasaklaması

12 Aşağıdaki kartlarda üç öğrencinin görüşleri verilmiştir. Hangisinin görüşü **yanlıştır**? Doğrusunu yazınız.

Derya	Emre	Gizem
Darbeler, demokrasinin yalnızca seçimlere değil hukukun üstünlüğüne de bağlı olduğunu göstermiştir.	Demokrasi sadece devlet yönetiminde vardır; okul ve ailenin demokrasiyle ilgisi yoktur.	Ayrımcılık, insanların eşit haklara sahip olmasını engeller.

13 12 Eylül 1980 askerî darbesi ile 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin **sonuçları** arasındaki temel fark nedir?

A) 1980'de demokratik düzen kesintiye uğramış, 2016'daki girişim ise millet tarafından önlenmiştir.
B) İkisi de demokratik düzeni uzun süre durdurmuştur.
C) İkisi de seçimle gerçekleşmiştir.
D) 2016'da siyasi partiler kapatılmıştır.

14 Darbelerin halkın iradesi üzerindeki etkisini kendi cümlelerinizle açıklayınız.

15 Bir sınıfta bazı öğrenciler, arkadaşlarını takımlara seçerken hep aynı kişileri dışarıda bırakmaktadır. Bu davranış en çok hangi değere aykırıdır?

A) Eşitlik B) Millî egemenlik C) Kuvvetler ayrılığı D) Laiklik

16 Savaş ve çatışma bölgelerinde insanların hangi temel hakları zarar görür? Üç tanesini yazınız.

17 Aşağıdaki haber başlıklarından (hayalî) hangisi **antidemokratik** bir uygulamaya örnektir?

A) "Belediye, bütçesini halka açık toplantıda tartıştı"
B) "Bir ülkede muhalif gazeteler kapatıldı, gazeteciler gözaltına alındı"
C) "Öğrenci meclisi seçimine katılım rekor kırdı"
D) "Engelli seçmenler için sandık başına erişim kolaylaştırıldı"

18 Demokratik olmayan bir davranışla karşılaştığınızda (ör. bir arkadaşınızın dışlanması) neler yapabilirsiniz? İki öneri yazınız.

19 Tabloda verilen davranışların demokrasinin hangi değerine uygun ya da aykırı olduğunu yazınız.

Davranış	Uygun / Aykırı	İlgili değer
Sırasını beklemeden öne geçmek		
Farklı görüşü sabırla dinlemek		
Kurala uymayan herkese aynı yaptırımı uygulamak		

20 "Demokratik bir ülkede sorun çıkmaz." yargısı doğru mudur? Açıklayınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **Durum:** Hayalî "Bulut Ülkesi"nde seçimle göreve gelen yönetim, bir grup silahlı kişi tarafından zorla görevden uzaklaştırılmıştır. Ardından meclis kapatılmış, siyasi partilerin faaliyetleri durdurulmuş ve gece sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir.

Bu gelişmelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi **söylenemez**?

A) Halkın iradesi yok sayılmıştır.
B) Temel hak ve özgürlükler kısıtlanmıştır.
C) Millî egemenlik ilkesi güçlenmiştir.
D) Çoğulculuk ilkesi zarar görmüştür.

22 21. sorudaki "Bulut Ülkesi"nde demokratik düzenin yeniden kurulması için hangi adımlar atılmalıdır? Üç adım yazınız.

23 **Metin:** 15 Temmuz 2016 gecesi, yurdun dört bir yanında her yaştan vatandaş ellerinde bayraklarla meydanlara çıkarak darbe girişimine karşı durmuş, seçilmiş yönetime ve millî iradeye sahip çıkmıştır.

Bu olay aşağıdakilerden hangisini **en iyi** göstermektedir?

A) Demokrasinin yalnızca devlet kurumlarının görevi olduğunu
B) Seçimlerin artık gerekli olmadığını
C) Darbelerin halk tarafından desteklendiğini
D) Demokrasinin korunmasında vatandaşların sorumluluk üstlendiğini

24 Aşağıdaki kartlarda hayalî üç ülkedeki durumlar anlatılmıştır.

Ülke K	Ülke L	Ülke M
Belirli bir etnik kökenden insanların okullara ve hastanelere girmesi yasaklanmıştır.	Muhalif görüşleri yazan gazeteler kapatılmıştır.	Seçimlerde oy vermek yalnızca erkeklere tanınmıştır.

Her ülkede çiğnenen temel değeri ya da hakkı yazınız.

25 Bir okulda öğrenci meclisi seçiminde bazı öğrenciler, rakip adayın afişlerini yırtmış ve arkadaşlarını belirli bir adaya oy vermeleri için tehdit etmiştir. Bu olayı demokrasinin ilkeleri açısından değerlendiriniz.

26 Aşağıdakilerden hangisi demokrasiye zarar veren durumların önlenmesinde **en etkili** yol olarak değerlendirilebilir?

A) Kararların tek bir kişi tarafından alınması
B) Seçimlerin ertelenmesi
C) Farklı görüşlerin yasaklanması
D) Vatandaşların hak ve sorumluluklarını bilip demokratik değerlere sahip çıkması

27 "Demokrasi yalnızca seçimlere değil, hukukun üstünlüğüne ve demokratik kurumların korunmasına da bağlıdır." Bu yargıyı darbe örneğinden yararlanarak açıklayınız.

28 Aile, okul ve yakın çevrede demokrasiye uygun olan ve olmayan birer davranış yazınız (toplam altı davranış).

Ortam	Demokrasiye uygun	Demokrasiye uygun değil
Aile		
Okul		
Yakın çevre		

29 Bir öğrenci "Bir ülkede darbe olması yalnızca o ülkenin yöneticilerini etkiler, sıradan vatandaşların hayatı değişmez." demiştir. Bu görüşe katılıyor musunuz? Gerekçenizi yazınız.

30 Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi **yanlıştır**?

A) 27 Mayıs 1960 – Askerî darbe
B) 14 Mayıs 1950 – Askerî darbe
C) 15 Temmuz 2016 – Millet tarafından önlenen darbe girişimi
D) 12 Eylül 1980 – Askerî darbe

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**